

HØJESTERETS ÅRSBERETNING 2019

Forord

Den 1. oktober 2019 var det 100 år siden, at Højesteret flyttede ind i sine lokaler på det tredje Christiansborg Slot.

Det blev markeret ved et arrangement i Thorvaldsens Museum og Højesteret med deltagelse af H.K.H Kronprinsesse Mary, justitsminister Nick Hækkerup, retspræsidenter og andre gæster med særlig tilknytning til domstolene eller Højesteret.

Bygningsjubilæet blev endvidere markeret med udgivelse af bogen: DEN HØJESTE RET – Et levende hus. Bogudgivelsen er støttet af Augustinusfonden og udgivet af Gyldendal.

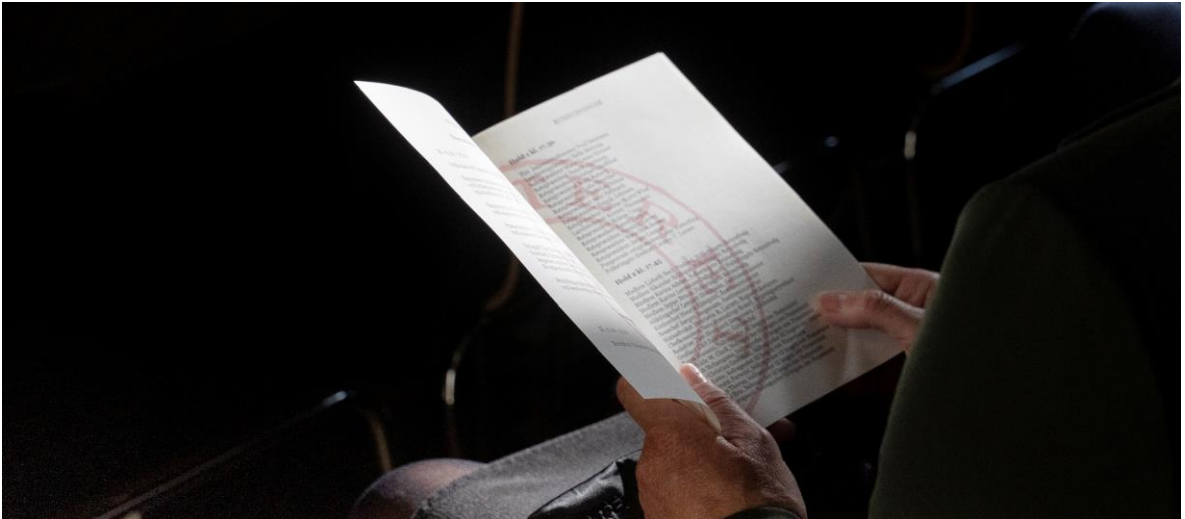
Bogen er rigt illustreret med billeder fra hverdagen og særlige anledninger i Højesteret, dygtigt indfanget af fotograf Tine Harden. 25 anerkendte kulturpersonligheder har i kort tekst bidraget til bogen med deres tanker om "den højeste retfærdighed."

Arrangementet i Thorvaldsens Museum bød blandt andet på indlæg om Højesterets rolle gennem de sidste 100 år, Højesterets bygning samt præsentation af jubilæumsbogen. Nogle af forfatterne oplæste egne bidrag til bogen.

Markeringen blev afsluttet med reception og rundvisninger i Højesteret for de indbudte deltagere.

Illustrationerne i denne årsberetning er fra jubilæumsmarkeringen. Årsberetnings billeder er optaget af fotograf Kristian Brasen.

Indholdsfortegnelse	Side
1. Om Højesteret	3
2. Retssagerne – statistik	4
3. Højesterets andre opgaver	10
4. Indsatsområder 2019	11
5. Forventninger til de kommende år	12
6. Udvalgte afgørelser fra 2019	12

1. Om Højesteret

Højesteret har som den øverste retsinstans i Rigsfællesskabet en særlig rolle i samfundet og træffer afgørelser i alle sagstyper. En landsretsdøm kan indbringes for Højesteret enten efter særskilt tilladelse, eller hvis en byret har henvist sagen til en landsret til behandling i 1. instans. For indbringelse for Højesteret er det en betingelse, at sagen er af principiel karakter, eller at særlige grunde taler for, at sagen bliver prøvet i Højesteret.

Højesteret behandler som de øvrige retter alle sagstyper, men Højesterets arbejdsform adskiller sig væsentligt fra de øvrige domstoles. F.eks. afgives der ikke forklaringer af hverken parter eller vidner direkte for Højesteret, og landsretternes bevisvurdering lægges til grund i straffesager. Der er i 2019 ikke sket ændringer i organisering og arbejdsform i retsarbejdet, og en mere udførlig fremstilling af Højesterets arbejdsform, der dog nu i højere grad understøttes digitalt, findes i Højesterets årsberetning (Embedsregnskab) for 2017.

Højesteret består af højesteretspræsidenten og 17 andre dommere. Ved udnævnelse af dommere i Højesteret lægges der ud over at sikre de bedste juridiske og personlige kvalifikationer også vægt på at rekruttere bredt i forhold til erfaring. Med udgangen af oktober 2019 fratrådte Lene Pagter Kristensen på grund af alder. Hun blev udnævnt som højesteretsdommer i 1996. Efter at have prøvet i fire sager blev Folketingets Ombudsmand Jørgen Steen Sørensen udnævnt som højesteretsdommer og tiltrådte den 1. november 2019.

Oversigt over Højesterets dommere med link til deres CV findes på Højesterets hjemmeside www.hoejesteret.dk.

Højesterets øvrige medarbejdere er normeret til en administrationschef og 12 dommerfuldmægtige, og i 2019 var der yderligere 10 administrative medarbejdere (kontorfunktionærer, IT-medarbejder, vagtmestre og køkkenmedhjælper) samt 8 studentermedhjælpere.

2. Retssagerne – statistik

Modtagne sager

Antallet af indkomne sager steg i 2020 for alle civile sagstyper, mens antallet af både straffeanket og straffekærer faldt. Tabel 1 angiver udviklingen i indkomne sager siden 2016. Sagskategorien Særlige anmodninger kan være anmodninger om udsættelse af straffuldbyrdelse, opsættende virkning, aktindsigt eller tilladelse til ekstraordinær genoptagelse eller appel efter retsplejelovens § 399.

Tabel 1 Indkomne sager – alle sagstyper

Sagstype/år	2016	2017	2018	2019
Civil anker	106	91	101	113
Straffeanket	17	25	35	26
Civile kærer	80	62	80	103
Straffekærer	51	18	40	36
Særlige anmodninger	62	62	76	86
I alt	316	258	335	364

Alle sager skal anlægges ved en byret, og landsrettens ankedom kan indbringes for Højesteret som 3. instans med tilladelse fra Procesbevillingsnævnet. Det er en forudsætning for at opnå tilladelse fra Procesbevillingsnævnet, at sagen er af principiel karakter eller særlige grunde i øvrigt taler for, at sagen indbringes for Højesteret.

I civile sager kan en part anmode om, at byretten henviser sagen til behandling i landsretten i 1. instans. Det er en betingelse for henvisning, at sagen er af principiel karakter eller særlige grunde i øvrigt taler derfor. Landsrettens dom kan herefter indbringes for Højesteret uden tilladelse.

Sø- og Handelsrettens domme kan frit ankes til landsretten, men kan også i visse tilfælde ankes til Højesteret. Højesteret vurderer selv, om betingelserne for anke er til stede. Tilladelse kan gives, hvis sagen er af principiel karakter eller særlige grunde i øvrigt taler for, at sagen indbringes for Højesteret.

Ankesager indbragt fra Den Særlige Klageret vedrører klager over domstolsjurister, hvor der har været nedlagt påstand om afskedigelse. En sådan dom kan indbringes for Højesteret uden tilladelse.

I Tabel 2 fremgår hvor stor en andel af Højesterets civile ankesager, der er hhv. 2. og 3. instanssager og hvilke underinstanser, sagerne kommer fra. Stigningen i 2019 i antallet af civile ankesager skyldes en stigning i antallet sager fra Sø- og Handelsretten og Den Særlige Klageret.

Tabel 2 Modtagne civile ankesager - Højesteret som 2. og 3. instans

Instans/år	2016	2017	2018	2019
2. instans fra Østre Og Vestre Landsret	44	28	32	28
2. instans fra Sø- og Handelsretten	6	10	4	13
2. instans fra Den Særlige Klageret	4	2	1	7
2. instans fra Grønlands Landsret	0	0	0	1
3. instanssager fra Østre og Vestre Landsret	52	51	64	64
I alt	106	91	101	113

Tabel 3 Modtagne straffeanker

Modtaget fra/ år	2016	2017	2018	2019
Østre Landsret	13	16	25	17
Vestre Landsret	4	9	10	9
Grønlands Landsret	0	0	0	0
I alt	17	15	35	26

Landsrettens ankedomme i straffesager kan alene indbringes for Højesteret med tilladelse fra Procesbevillingsnævnet. En sådan tilladelse forudsætter, at sagen er af principiel karakter eller særlige grunde i øvrigt taler derfor. Antallet af indkomne straffesager faldt i 2019 i forhold til 2018, hvor der indkom særligt mange i forhold til de forudgående år. Det store antal af straffeanker i 2018 har haft betydning for gennemløbstiderne i 2019. Se herom Tabel 7 nedenfor.

Sagsbeholdning

Antallet af verserende sager ved udgangen af 2019 var noget højere end ved udgangen af 2018. Med stigningen i antallet af indkomne sager har det således ikke været muligt at nedbringe sagsbeholdningen.

Tabel 4 Sagsbeholdning ultimo året

Sagstype/år	2016	2017	2018	2019
Civile anker	96	72	73	98
Straffeanker	6	9	17	12
Civile kærer	33	21	38	53
Straffekærer	20	4	16	23
Andragender	3	4	10	12
I alt	158	110	154	198

Afsluttede sager

Tabel 5 Afgjorte sager afgjort ved dom, kendelse eller beslutning, herunder afviste

Sagstype/år	2016	2017	2018	2019
Civile anker	88	105	95	90
Straffeankker	26	20	21	29
Civile kærer	66	72	63	86
Straffekærer	35	33	27	28
Andragende	61	59	68	66
I alt	305	289	274	299

I 2019 blev seks civile ankesager, der var indbragt fra Sø- og Handelsretten, afvist, idet betingelserne for anke til Højesteret ikke var opfyldt. I 2019 blev 25 af de 86 civile kæresager voteret mundtligt i retten på samme måde som de mundtligt behandlede ankesager.

Tabel 6 Hævede og bortfaldne sager

Sagstype/år	2016	2017	2018	2019
Civile anker	9	10	3	5
Straffeankker	1	2	2	0
Civile kærer	2	2	3	4
Straffekærer	1	1	1	1
Andragende	2	2	4	21
I alt	15	17	13	31

Tabel 7 Gennemløbstider

Sagstype/år	2016	2017	2018	2019
Civile anker med	Dage	Dage	Dage	Dage
Alle civile ankesager	346	336	260	270
Straffeanker med				
Hovedforhandling	194	116	151	171
Alle straffeanker	194	107	146	171
Civile kærer	144	121	128	148
Straffekærer	86	110	133	189
Andragende	33	24	34	49

Gennemløbstiderne angiver hvor mange dage, der er forløbet fra Højesteret har modtaget sagen, til der er truffet afgørelse i sagen, eller den er afsluttet som bortfaldet eller hævet. Gennemløbstiden for de civile ankesager er fortsat tilfredsstillende og kan ikke forventes at kunne bringes yderligere. Højesteret vil fortsat have fokus på at nedbringe gennemløbstiden i de øvrige sager, særligt straffeankerne og straffekæernerne.

Tabel 9 Udfaldet af civile ankesager

2019	Østre Landsret	Vestre Landsret	Sø- og Handelsretten	I alt
Stadfæstelse Heraf	28	13	2	43
i henhold til grundene	6	2	1	9
i det væsentlige i henhold til grundene med ny begrundelse	11	4	1	16
I procent	65 %	72 %	67 %*	67 %
Omgørelser	15	5	1	21
I procent	35 %	28 %	33 %*	33 %

* Procenterne skal ses i lyset af, at der kun indgår 3 civile ankesager.

Tabel 9 og 10 angiver udfaldet af de civile ankesager, der i 2019 blev afsluttet med en materiel afgørelse i forhold til underinstansernes resultat. Der kan i Højesterets behandling indgå nye påstand, anbringender og beviser, der ikke indgik i underinstansens bedømmelse.

Tabel 10 Omgørelsesprocent tidligere år

Omgørelsesprocent	Østre Landsret	Vestre Landsret	Sø- og Handelsretten*	I alt
2018	41	16	75	35
2017	38	33	50	37
2016	31	43	43	36

* Udfaldet i sagerne fra Sø- og Handelsretten blev beregnet på grundlag af 4 sager i 2018 og 2017 og på grundlag af 7 sager i 2016.

3. Højesterets andre opgaver

Højesterets dommere har også i 2019 varetaget andre offentlige opgaver af generel betydning for retsplejen og domstolene. Formandsposten i Den Særlige Klageret og i en række råd og nævn bestrides af højesteretsdommere. Det gælder blandt andet Procesbevillingsnævnet, Domstolsstyrelsens bestyrelse, Bibeskæftigelsesnævnet, Straffelovrådet og Retsplejerådet.

Højesteret er sekretariat for Den Særlige Klageret, Bibeskæftigelsesnævnet og Rigsretten. Om Den Særlige Klageret og Bibeskæftigelsesnævnets opgaver henvises til deres respektive hjemmesider www.DenSaerligeKlageret.dk og www.domstol.dk/Bibeskaeftigelsesnaevnet/Pages/default.aspx. Højesterets dommerfuldmægtige og kontorfunktionærer udfører opgaver også for disse sekretariater.

Højesteret deltager i internationalt samarbejde, primært nordisk og europæisk, og modtager mange besøg fra både ind- og udland. Blandt de internationale møder i 2019, hvor repræsentanter for Højesteret har deltaget, ofte med forberedte indlæg, kan nævnes:

- Nordisk møde for højesteretsdommere, afholdt i Finland
- Nordisk møde for højesteretspræsidenter, afholdt i Sverige
- Nordisk administrationschefsmøde, afholdt i Frankrig
- International juridisk konference, afholdt i Frankrig
- International juridisk konference, afholdt i Luxembourg

Dommere fra Højesteret har virket som dommere ved Juridisk Diskussionsklubs processpil, ELSAs (European Law Students' Association) processpil samt Djøf og Danske Advokaters processpil, alle afholdt i København. Endvidere deltog dommere fra Højesteret i Nordisk processpil om menneskerettigheder, der blev afholdt på Island.

Informationsvirksomhed om Højesterets opgaver og afgørelser mv., har også i 2019 haft høj prioritet. Højesterets afgørelser publiceres umiddelbart efter afsigelsen på Højesterets hjemmeside, og Højesteret modtager en række besøg fra ind- og udland og har også i 2019 deltaget i Kulturnatten

med åbent hus og foredrag om Højesteret. Som eksempler på besøgende kan nævnes repræsentanter fra:

- Hollands Højesteret
- United States Magistrate, USA
- Curtin University, Australien
- Forskellige domstole i Østrig
- Norges Høyesterett
- Letlands Højesteret
- Kredsdommerembederne i Grønland
- Mission of Palestine in Denmark
- Högsta domstolen, Sverige

Højesteret har endvidere modtaget besøg fra en række byretter og uddannelsesinstitutioner, bl.a. ELSA (European Law Students' Association) samt virksomheder, administrative myndigheder og ministerier.

I lighed med tidligere år har Højesteret modtaget besøg af dommere fra by- og landsretterne. Sådanne studiebesøg varer mellem 2 og 5 dage og omfatter overværelse af hovedforhandlinger, votering og domsskrivning samt orientering om Højesterets arbejdsform.

4. Indsatsområder 2019

Højesterets handlingsplan for 2019 indeholdt indsatsområder i forhold til forbedring af de digitale løsninger, som Højesteret, Den Særlige Klageret og Bibeskæftigelsesnævnet benytter i sagsbehandlingen. Det presserende behov for i samarbejde med Domstolsstyrelsen at få udbygget statistikmuligheder og dermed ledelsesværktøjer i Civilsystemet har måtte afvente Domstolsstyrelsens indsats for en generel stabilisering af Civilsystemet.

I 2019 blev arbejdet med udvikling af et nyt digitalt indberetningssystem i Bibeskæftigelsesnævnet til afløsning af det tidligere system, der ikke længere kunne supporteres, iværksat. Det nye system giver dommerne adgang til indberetning via domstolens Intra og blev taget i brug i januar 2020. Systemet vil i løbet af 2020 blive tilpasset på grundlag af den erfaring, der er opnået under den første indberetningsperiode.

Projektet om etablering af nye sagsbehandlingssystemer til Højesteret og de øvrige retters administrative sager, Den Særlige Klageret og Bibeskæftigelsesnævnet blev ligeledes i samarbejde med Domstolsstyrelsen intensiveret i 2019. En udrulning af et ESDH-system til afløsning af alle DSI-systemerne på disse områder, forventes at ske i løbet af 2020.

I lighed med de øvrige retter har arbejdet med lay-out og indhold til nye hjemmesider for både Højesteret, Den Særlige Klageret og Bibeskæftigelsesnævnet været et fokusområde. Det fælles, tværgående projekt blev ramt af forsinkelser, hvorfor lanceringen er udskudt til 2020.

Som omtalt i forordet var 2019 et jubilæumsår i Højesteret med fokus og markering af Højesterets 100 års bygningsjubilæum i det tredje Christiansborg Slot.

5. Forventninger til de kommende år

Højesteret vil i sit arbejde i 2020 følge op på de digitale projekter, der ikke blev afsluttet i 2019 og have fokus på de relevante, fælles områder, der er meldt ud for domstolene i 2020, hvilket er brugerfokus, korte sagsbehandlingstider og kvalitet og effektivitet.

Særligt i forhold til gennemløbstiden for straffeankerne er der fortsat behov for opmærksomhed på at reservere et tilstrækkeligt antal dage til berømmelse af disse sager.

6. Udvalgte afgørelser

Civile sager

Annoncer opfyldte ikke kravet om at angive kreditoplysninger på en fremtrædende måde

Sag 85/2018 og 109/2018 Domme afsagt den 9. januar 2019

Sagerne angik, om to bilforhandlere i annoncer for finansieret køb af biler havde opfyldt kravet i den dagældende markedsføringslovs § 14 a, nu § 18, om, at de lovpligtige standardkreditoplysninger skal angives "på en fremtrædende måde".

Højesteret fandt efter en naturlig sproglig forståelse og henset til formålet med forbrugerkreditdirektivets artikel 4, at udtrykket "på en fremtrædende måde" måtte forstås således, at teksten med standardoplysninger ikke må være for lille eller for svær at læse set i forhold til anden tekst i annoncen, og at særligt standardoplysningerne og det repræsentative eksempel skal skille sig ud i annoncen.

Højesteret fandt, at standardkreditoplysningerne i annoncerne efter en samlet vurdering af det visuelle udtryk ikke kunne anses for at være angivet på en fremtrædende måde. Højesteret lagde herved vægt på kreditoplysningernes placering og den anvendte skriftstørrelse set i forhold til annoncens øvrige tekst.

Højesterets flertal fandt efter en samlet vurdering, at bøderne burde fastsættes til det dobbelte af markedsføringsudgifterne, og at bøden i den ene sag skulle forhøjes som følge af, at der var tale om gentagelse.

Der kunne ske tvangsfuldbyrdelse hos signaturindehavere på grundlag af digitale gældsbreve, selv om underskrifterne ikke var tilføjet digitalt af dem selv

Sag 82/2018 og 87/2018 Kendelser afsagt den 8. januar 2019

A og B udleverede deres nøglekort til NemID sammen med brugernavn og adgangskode til tredjemænd, som herefter uden deres medvirken misbrugte NemID-oplysningerne ved at underskrive digitale gældsbreve og derved optog lån hos Basisbank A/S.

Sagerne angik for Højesteret, om der kunne ske tvangsfuldbyrdelse hos A henholdsvis B på grundlag af de digitale gældsbreve, selv om underskrifterne ikke var tilføjet digitalt af dem selv.

Højesteret udtalte, at afgørelsen af, om indehaveren bliver aftaleretligt forpligtet i tilfælde af, at tredjemand misbruger indehaverens digitale signatur, må træffes på grundlag af en konkret vurdering af det samlede hændelsesforløb. I denne vurdering indgår bl.a., under hvilke omstændigheder tredjemand er kommet i besiddelse af indehaverens nøgle (brugernavn, adgangskode og nøglekort til NemID), om indehaveren har haft kendskab til, at tredjemand er kommet i besiddelse af de pågældende oplysninger, og om indehaveren har gjort, hvad der var muligt for at forhindre misbrug, f.eks. ved at spærre sit NemID så hurtigt som muligt.

Højesteret tiltrådte herefter af de grunde, der var anført af landsretten, at A og B havde udvist en sådan grad af uagtsomhed, at de i forhold til Basisbank hæftede for låneoptagelserne på aftaleretligt grundlag, selv om underskrifterne ikke var tilføjet digitalt af dem selv.

Højesteret stadfæstede derfor landsrettens kendelser, hvorefter der kunne ske tvangsfuldbyrdelse hos A henholdsvis B på grundlag af de digitale gældsbreve.

Ledelsesmedlemmer i Capinordic Bank var erstatningsansvarlige for uforsvarlig långivning

Sag 226/2015 Dom afsagt den 15. januar 2019

Sagen angik, om A, B og C, der havde været henholdsvis bestyrelsesformand, bestyrelsesmedlem og bankdirektør i Capinordic Bank, havde pådraget sig erstatningsansvar over for banken for tab på 11 konkrete udlånsengagementer bevilget i perioden 2007-2009.

Højesteret fastslog, at Finansiell Stabilitet havde kompetence til at indtale erstatningskrav som sket mod de tre ledelsesmedlemmer, og at Finansiell Stabilitet havde en erstatningsretlig værnet interesse.

Højesteret fandt det ikke godtgjort, at banken havde været indrettet og drevet på en måde, der i sig selv kunne begrunde et erstatningsansvar for ledelsesmedlemmerne for tab på de 11 udlånsengagementer. Det beroede således på en konkret vurdering af det enkelte udlånsengagement, om de kunne pålægges erstatningsansvar.

Højesteret fandt, at ledelsesmedlemmerne i en række tilfælde havde handlet ansvarspådragende ved at bevilge lån eller anden disposition knyttet hertil, og at de derfor var erstatningsansvarlige for det hermed forbundne tab. I en række andre tilfælde var der efter Højesterets opfattelse ikke tale om uforsvarlig långivning og dermed ikke grundlag for at pålægge ledelsesmedlemmerne erstatningsansvar.

Højesteret fastslog, at ledelsesmedlemmernes erstatningsansvar for uforsvarlig långivning ikke var bortfaldet som følge af meddelt decharge på bankens generalforsamlinger, og at der ikke var grundlag for at lempe erstatningsansvaret.

Landsretten opgjorde det samlede erstatningskrav til ca. 90,5 mio. kr., mens Højesteret opgjorde kravet til ca. 89 mio. kr. Forskellen skyldtes beløbsmæssige justeringer i tre udlånsengagementer som følge af bl.a. yderligere indbetalinger efter landsrettens dom. Parterne var enige om disse justeringer.

Der var ikke grundlag for at tilsidesætte Udlændinge- og Integrationsministeriets afgørelse om fortabelse af dansk indfødsret

Sag BS-20128/2018 Dom afsagt den 11. februar 2019

Sagen angik prøvelse af Justitsministeriets (nu Udlændinge- og Integrationsministeriets) afgørelse om, at A – der var født i udlandet og ikke havde boet i Danmark – fortabte sin danske indfødsret, da han fyldte 22 år, og at det ikke var muligt at tillade indfødsretten bevaret, da hans ansøgning blev indgivet, efter han var fyldt 22 år.

Højesteret fastslog, at der ikke var grundlag for at tilsidesætte Udlændinge- og Integrationsministeriets afgørelse om, at A ved det fyldte 22. år fortabte sin danske indfødsret.

Højesteret fastslog endvidere, at der efter oplysningerne i sagen var en sådan uklarhed vedrørende A's og hans mors henvendelse på den danske ambassade i udlandet ultimo 2011, at der ikke var grundlag for at fastslå, at ambassaden ikke i fornødent omfang havde iagttaget sin vejledningspligt over for A. Højesteret tiltrådte herefter, at ministeriet ikke havde anvendt indfødsretslovens dispensationsbestemmelse vedrørende bevarelse af dansk indfødsret.

Højesteret fastslog endelig, at ministeriets afgørelse under alle omstændigheder ikke kunne anses for at være i strid med EU-retten, hvis den foreliggende situation måtte være omfattet heraf.

Senere stiftet tilbageholdsret skulle respektere ældre panteret i samme aktiv

Sag BS-15394/2018 Dom afsagt den 12. februar 2019

En bank havde pant i A's faste ejendom, herunder i hestebesætningen på ejendommen. A indgik en samarbejdsaftale med et ridecenter om opstaldning, træning mv. af en af A's heste. Aftalen indeholdt en bestemmelse om, at betaling til ridecentret først skulle ske ved salg af hesten eller ved aftalens ophør, og at ridecentret havde tilbageholdsret i hesten til sikkerhed for betaling i henhold til aftalen.

Sagen angik, om ridecentret kunne udøve tilbageholdsret i hesten for sit tilgodehavende forud for den ældre tinglyste panteret.

Højesteret fastslog, at samarbejdsaftalen ikke var i panthaverens interesse, og at panthaveren ikke skulle tåle risikoen for, at værdien af pantet blev "spist op" af udgifter til opstaldning, træning mv., uden at have givet samtykke til ordningen. Der var derfor ikke grundlag for at fravige udgangspunktet om, at den senere stiftede tilbageholdsret skulle respektere den ældre panteret i samme aktiv.

Tværgående pensionskasse var berettiget til at ændre arbejdsmarkedspensionsordning

Sag BS-24289/2018 Dom afsagt 21. februar 2019

A havde i kraft af sit arbejde som pædagog en overenskomstbaseret arbejdsmarkedspensionsordning i Pædagogernes Pension, som – ud over alderspension – bl.a. gav ret til livsvarig ægtefællepension i tilfælde af død. Med virkning fra den 1. januar 2014 besluttede Pædagogernes Pension – med samtykke fra overenskomstparterne – at foretage en generel omlægning af pensionskassens pensionsordninger. Omlægningen indebar for A's vedkommende, at den ret til livsvarig ægtefællepension, som fremgik af det hidtil gældende pensionsregulativ, ophørte. Der blev i stedet med den nye pensionsordning gennemført en betydelig forhøjelse af det beløb, som kommer til udbetaling ved dødsfald før pensionering, og der blev indført en ny engangsudbetaling ved død efter alderspensionering (som aftrappes efter 10 år). A's pensionsopsparing (depot) blev ikke berørt af ændringen.

Sagen angik, om pensionskassen havde været berettiget til at foretage den nævnte ændring af A's arbejdsmarkedspensionsordning.

Højesteret tiltrådte af de grunde, som landsretten havde anført, at ændringen af A's arbejdsmarkedspensionsordning ikke var ugyldig, og at der ikke var grundlag for at tilkende A og B kompensation som følge af ændringen.

Valuarvurderingen blev tilsidesat og kunne ikke danne grundlag for prisfastsættelsen

Sag BS-15214/2018 Dom afsagt den 7. marts 2019

Sagen angik, om køberne af en andelsbolig havde betalt overpris for en andelsbolig, fordi ejendommens værdi var ansat for højt af en valuar. Valuarvurdering var foretaget kort tid efter andelsboligforeningens køb af ejendommen.

Højesteret fandt, at der må være en formodning for, at den aftalte pris mellem uafhængige parter stemmer med den faktiske handelsværdi omkring overdragelsestidspunktet. Da valuarens vurdering afveg væsentligt fra denne pris, og da valuaren ikke havde begrundet afvigelsen, fandt Højesteret, at vurderingen ikke kunne danne grundlag for prisfastsættelsen af andelsboligen.

Ikke erstatningsansvar i anledning af vurdering af værdien af andelsboligforenings ejendom

Sag 119/2018 Dom afsagt den 27. marts 2019

B, der var ejendomsmægler og valuar, vurderede pr. 31. december 2005 en andelsboligforenings ejendom til at have en værdi af 40 mio. kr. Andelsboligforeningen besluttede på en efterfølgende generalforsamling, at andelsværdierne skulle fastsættes på baggrund af denne vurdering. I perioden maj til september 2006 solgte A m.fl. deres andele i foreningen til en pris, der var fastsat på dette grundlag.

Sagen angik, om B havde pådraget sig erstatningsansvar over for A m.fl. ved at have vurderet andelsboligforeningens ejendom for lavt. Ejendommens værdi skulle ifølge aftale med andelsboligforeningen ansættes efter valuarprincippet i andelsboligforeningsloven, dvs. til den kontante handelsværdi som udlejningsejendom.

Højesteret udtalte, at en betingelse for at pålægge en valuar erstatningsansvar over for sælgeren af en andel i en andelsboligforening er, at sælgeren godtgør, at der foreligger væsentlige fejl eller mangler ved valuarvurderingen, eller at vurderingen har ført til en åbenbart urigtig værdiansættelse.

Højesteret fastslog, at B ikke havde begået fejl ved at have anvendt et afkastprincip ved ansættelsen af ejendommens værdi, og at der ikke var godtgjort anden fejl ved valuarvurderingen. Højesteret fastslog endvidere, at det ikke var godtgjort, at B's vurdering af ejendommens værdi var åbenbart urigtig. Der var herefter ikke grundlag for at pålægge B erstatningsansvar over for A.

Ikke hjemmel til at pålægge en fond at foretage ligelig uddeling til ligestillede uddelingsformål

Sag BS-7813/2018 Dom afsagt den 30. april 2019

Civilstyrelsen havde truffet afgørelse over for en familiefond om, at fondens to aktuelle uddelingsformål – udbetaling af årlige ydelser til efterkommere efter fondens stifter og støtte til almennyttige formål – skulle anses for indbyrdes ligestillet, og at der over tid skulle ske ligelig uddeling til de to formål.

Sagen angik i første række, om Civilstyrelsens afgørelse skulle annulleres, fordi der ikke er hjemmel i fondsloven til at stille krav om, at der over tid skal uddeles ligeligt til ligestillede uddelingsformål. I anden række angik sagen om en fortolkning af fondens fundats fører til, at slægtsformålet og det almennyttige formål skal tilgodeses ligeligt.

Højesteret fandt, at der ikke er hjemmel til at pålægge en fond, hvis fundats ikke regulerer spørgsmålet, over tid at foretage uddeling med lige store beløb til fondens forskellige formål. Højesteret udtalte, at der ikke – medmindre fundatsen bestemmer andet – må ske en ensidig begunstigelse af et eller flere af en fonds formål frem for andre. Der

ligger heri, at der som udgangspunkt skal være en vis rimelig balance i uddelingerne til de forskellige uddelingsformål over en årrække. Fondsbestyrelsen skal således sagligt og loyalt tilgodese de formål, der er opregnet i fundatsen, og en eventuel uddeling af forskellige beløb til disse formål set over en årrække – uden at der er fastsat en prioritering eller en fordelingsnøgle i fundatsen – skal være rimelig og sagligt begrundet.

Højesteret fandt, at det ikke på baggrund af fundatsens ordlyd eller sammenhængen i de enkelte bestemmelser kunne udledes, at slægtsformålet var fortrinsberettiget frem for det almennyttige formål. Højesteret bemærkede, at det er et grundlæggende fonsretligt princip, at stifter uigenkaldeligt har udskilt fondens midler fra sin egen formue, hvilket indebærer, at fondsstifters ønsker med fonden må komme til udtryk i forbindelse med affattelsen af fundatsen eller dokumenter, der knytter sig hertil. Det kunne således bl.a. ikke tillægges nogen betydning, at fondens uddelinger i alt væsentligt var gået til slægtsformålet i den periode, hvor fondsstifteren var formand for fondens bestyrelse.

Højesteret annullerede herefter Civilstyrelsens afgørelse. Højesteret kom dermed til samme resultat som landsretten, men med en anden begrundelse

Erstatningskrav mod staten som følge af forkert gennemførelse af EU-retten var forældet.

Sag BS-23798/2018 Dom afsagt den 3. maj 2019

Sagen angik, om der var indtrådt forældelse af et erstatningskrav, som B som hensiddende i det uskiftede bo efter A med henvisning til forkert gennemførelse af EU-retten havde fremsat over for Beskæftigelsesministeriet.

Højesteret tiltrådte, at erstatningskravet var omfattet af forældelseslovens almindelige 3-årige forældelsesfrist, og at den skade og det hermed forbundne formuetab, som krævedes erstattet som følge af, at den dagældende bestemmelse i funktionærlovens § 2 a, stk. 3, i strid med EU-retten fratog A retten til fratrædelsesgodtgørelse, måtte anses for indtrådt ved A's fratreden den 30. juni 2009. Erstatningskravet mod Beskæftigelsesministeriet var dermed forældet ved indgivelsen af stævning mod ministeriet den 30. juni 2014, medmindre forældelsesfristen måtte anses for suspenderet eller udskudt.

Højesteret lagde ligesom landsretten til grund, at der ikke forud for sagsanlægget blev givet procesunderretning til Beskæftigelsesministeriet, og Højesteret tiltrådte derfor, at forældelsen ikke kunne anses for foreløbigt afbrudt. Højesteret fandt, at selve det forhold, at en dansk ordning viser sig at være i strid med EU-retten, ikke udgør sådanne særlige omstændigheder, der kan begrunde suspension af forældelsesfristen, og at der heller ikke i øvrigt forelå sådanne særlige omstændigheder, at der var grundlag for undtagelsesvist at suspendere forældelsesfristen som følge af retsvildfarelse. Højesteret tiltrådte endelig, at det EU-retlige effektivitetsprincip ikke var til hinder for at anvende forældelseslovens almindelige 3-årige forældelsesfrist på det erstatningskrav, der var fremsat over for Beskæftigelsesministeriet. Erstatningskravet var herefter forældet.

Der var hjemmel til at forhøje bidrag på realkreditlånet, og bidragsforhøjelsen kunne ikke tilsidesættes. Sag 169/2018

Dom afsagt den 19. juni 2019

Sagen angik, om Jyske Realkredit havde hjemmel i sin aftale med A til med virkning fra den 1. januar 2015 at forhøje det bidrag, som han skulle betale for sit realkreditlån, og i givet fald, om forhøjelsen kunne tilsidesættes efter aftaleloven.

Højesteret fastslog, at aftalegrundlaget indeholdt en adgang for Jyske Realkredit til at forhøje bidraget med den anførte begrundelse.

Højesteret fastslog endvidere, at der i aftaler om realkreditlån må accepteres en bredere adgang for realkreditinstituttet til at forbeholde sig ensidigt at foretage ændringer af aftalen, end hvad der i andre tilfælde vil være foreneligt med aftalelovens regler i en aftale mellem en erhvervsdrivende og en forbruger, at der ved vurderingen af behovet for og størrelsen af en bidragsforhøjelse og af fordelingen af forhøjelsen på forskellige långrupper tilkommer realkreditinstituttet et forretningsmæssigt skøn, og at forhøjelsen var sagligt begrundet og ikke kunne anses for vilkårlig eller urimelig, og Højesteret havde således ikke grundlag for at tilsidesætte Jyske Realkredits skøn. Der var derfor ikke grundlag for at tilsidesætte bidragsforhøjelsen.

Bortvisning efter kast med computermus under møde og lydoptagelse af mødet. Sag BS-42617/2018-HJR

Dom afsagt den 19. august 2019

Sagen angik, om arbejdsgiveren havde været berettiget til at bortvise A, fordi A under et møde havde kastet med en computermus, eller fordi A uden de andre mødedeltageres viden havde lydoptaget mødet.

Højesteret fandt, at kastet med computermusen under de foreliggende omstændigheder ikke kunne anses for en tilstrækkeligt alvorlig misligholdelse af ansættelsesforholdet til at begrunde bortvisning eller opsigelse.

Om lydoptagelsen udtalte Højesteret, at vurderingen af, om en ansats lydoptagelse af en samtale med sin arbejdsgiver uden dennes viden udgør en misligholdelse af ansættelsesforholdet, må bero på en konkret afvejning af hensynet til den ansatte over for hensynet til arbejdsgiveren og andre berørte. Der må bl.a. lægges vægt på formålet med og baggrunden for optagelsen, herunder om den ansatte havde særlig anledning til at sikre sig bevis for en tilsidesættelse af sine rettigheder. Det må endvidere indgå, hvilke oplysninger den ansatte forventede eller havde til hensigt at optage, herunder om der er tale om oplysninger om rent private forhold eller oplysninger, som bør være fortrolige af hensyn til virksomheden eller andre.

Denne vurdering førte til, at hverken As lydoptagelse eller den efterfølgende anvendelse af den var en misligholdelse af hans ansættelsesforhold. Optagelsen kunne derfor ikke begrunde bortvisning og heller ikke opsigelse.

A havde herefter krav på erstatning svarende til løn i opsigelsesperioden og feriepenge samt godtgørelse efter funktionærlovens § 2 b, som blev fastsat til en måneds løn.

Kommune havde handlet ansvarspådragende over for A ved, at kommunen undlod at opslå tre ledige taxibevinger, inden kommunen udstedte bevillingerne til en konkurrent.

Sag BS-50395/2018-HJR Kendelse afsagt den 21. august 2019

Det spørgsmål, som Højesteret skulle tage stilling til, var, om Holstebro Kommune havde handlet ansvarspådragende over for A ved, at kommunen i strid med § 10 i den dagældende taxibekendtgørelse havde undladt at opslå tre ledige taxibevinger, inden den udstedte bevillingerne til en konkurrent. Højesteret fandt, at kommunen herved havde handlet ansvarspådragende.

En 14-årig dreng var erstatningsansvarlig for brandskader på en skolebygning, mens en 13-årig dreng blev frifundet. Erstatningsansvaret for den 14-årige blev lempet

Sag 99/2018 og 160/2018 Dom afsagt den 9. september 2019

A og B, der var henholdsvis 14 og 13 år, opholdt sig en eftermiddag på en skole. B cyklede rundt i skolegården og holdt på et tidspunkt stille på sin cykel, da A gik i retning mod en container, der stod op ad bygningen. A tændte ild i noget papir i containeren og lod ilden få fat, inden han lukkede låget, og der var umiddelbart herefter en kraftig røgudvikling fra containeren. Ilden bredte sig til bygningen og forårsagede brandskade. Skolens forsikringsselskab udbetalte erstatning for skaderne med ca. 7,4 mio. kr. og rettede et regreskrav mod A og B.

Højesteret fandt, at A havde forvoldt skaderne på skolebygningen ved grov uagtsomhed. A var derfor erstatningsansvarlig for skaderne, jf. erstatningsansvarslovens § 19, stk. 2, nr. 1. Højesteret fandt endvidere, at B ikke havde medvirket ved ildspåsættelsen, og at han ikke var erstatningsansvarlig, fordi han ikke forsøgte at forhindre ildspåsættelsen og heller ikke forsøgte at forhindre, at ilden bredte sig fra containeren til skolebygningen, f.eks. ved at tilkalde brandvæsenet.

Efter en samlet vurdering fandt Højesterets flertal, at regreskravet mod A efter erstatningsansvarslovens § 24 a passende kunne nedsættes til 250.000 kr. med forrentning fra den 15. maj 2022, hvor A var fyldt 24 år.

En ansat skulle ikke erstatte arbejdsgiverens tab af refusion af sygedagpenge

Sag BS-50271/2018-HJR Dom afsagt den 22. oktober 2019

A blev sygemeldt fra sit arbejde i X Kommune på grund af stress. Som følge af at A ikke rettidigt på portalen "Mit Sygefravær" udfyldte et oplysningsskema til brug for sin bopælskommunes opfølgning efter sygedagpengeloven, mistede X Kommune som arbejdsgiver i en periode retten til de sygedagpenge, som A ellers ville have haft ret til.

Sagen angik, om kommunen kunne kræve, at A skulle erstatte den refusion af sygedagpenge, kommunen mistede, og i givet fald, om kommunen kunne modregne beløbet ved udbetaling af hendes løn.

Højesteret fandt, at kommunens tab af retten til refusion af sygedagpenge var forårsaget af As manglende opfyldelse af den loyalitetspligt, der påhvilede hende i kraft af ansættelsesforholdet. Kommunens erstatningskrav var derfor omfattet af erstatningsansvarslovens § 23, stk. 3, om ansattes ansvar over for arbejdsgiveren for skade forvoldt arbejdsgiveren i tjenesten. Højesteret fandt imidlertid, at der ikke var grundlag for efter bestemmelsen at pålægge A at erstatte kommunens tab. Højesteret lagde herved navnlig vægt på, at A hverken forsætligt eller ved grov uagtsomhed havde tilsidesat sin pligt til at medvirke til kommunens opfølgning.

Da kommunen således ikke havde et erstatningskrav mod A, var kommunen ikke berettiget til at modregne i hendes løn.

Ikke ført bevis for årsagssammenhæng mellem forsinket diagnose og dødsfald.

Sag 51/2019 Dom afsagt den 23. oktober 2019

C fik i august 2011 konstateret recidiv af testikelkræft. Han afgik ved døden i august 2012. Patientforsikringen (nu Patienterstatningen) tilkendte C erstatning for bl.a. varigt mén samt svie og smerte i anledning af en patientskade i form af forsinket diagnosticering og behandling af sygdommen, men afslog at yde erstatning for bl.a. tab af forsørger samt overgangsbetøb under henvisning til, at det ikke med overvejende sandsynlighed var på grund af behandlingsskaden (diagnoseforsinkelsen), at C afgik ved døden. Patientskadeankenævnet (nu Ankenævnet for Patienterstatningen) tiltrådte afgørelsen.

Sagen angik, om Cs dødsfald med overvejende sandsynlighed var en følge af den forsinkede diagnosticering og behandling af recidiv af testikelkræft, eller om dødsfaldet var en følge af hans grundlidelse i form af kræftsygdomme, samt om der var grundlag for at lempe kravene til bevis for årsagssammenhæng mellem den forsinkede diagnose og dødsfaldet.

Højesteret fandt på grundlag af Retslægerådets udtalelse, hvorefter Cs kræftsvulst var af en særlig ondartet type med en dårligere prognose, at den generelle overlevelsessandsynlighed på ca. 80 % ikke kunne lægges til grund som overlevelsesprognose, hvis recidiv af testikelkræften var blevet diagnosticeret i august 2010. Højesteret tiltrådte efter Retslægerådets udtalelser og beviserne i øvrigt, at appellanterne ikke på dette grundlag havde godtgjort, at den forsinkede diagnose af Cs recidiv af testikelkræft med overvejende sandsynlighed havde forvoldt hans død.

Højesteret fandt endvidere efter en samlet vurdering af Retslægerådets udtalelser og beviserne i øvrigt ikke grundlag for at fastslå, at Cs læge klart begik en fejl, som var ansvarspådragende, ved ikke at foranledige relevante undersøgelser for recidiv af testikelkræft tidligere end august 2011. Der forelå således ikke en fejl, der kunne føre til, at kravene til bevis for årsagssammenhæng lempedes. Der var heller ikke oplyst andre omstændigheder, der kunne føre til en sådan bevislempelse.

Konsortieaftale indgået mellem konkurrerende virksomheder med henblik på at afgive tilbud på et udbud var i strid med forbuddet mod konkurrencebegrænsende aftaler.

Sag 191/2018 Dom afsagt den 27. november 2019

To af de største danske entreprenører inden for vejmarkering indgik i 2014 en konsortieaftale med henblik på at udarbejde og afgive tilbud på et udbud fra Vejdirektoratet vedrørende vejmarkeringsopgaver i tre af Vejdirektoratets fem distrikter. Konsortiet blev vinder af udbuddet med den samlet set laveste pris på alle tre distrikter.

Sagen angik prøvelse af en afgørelse fra Konkurrenceankenævnet om, at virksomhederne i kraft af konsortieaftalen handlede i strid med forbuddet mod konkurrencebegrænsende aftaler.

Højesteret tiltrådte Konkurrenceankenævnets afgørelse om, at de to virksomheder i forhold til udbuddet måtte anses for konkurrenter. Højesteret lagde herved vægt på, at udbuddet var rettet mod alle aktører på området, som havde mulighed for at deltage i konkurrencen og afgive bud på et, to eller alle tre distrikter, således at Vejdirektoratet kunne opnå den bedst mulige samlede pris. Der var efter Højesterets opfattelse ikke holdepunkter for, at udbuddet i kraft af den særlige rabatstruktur i realiteten kun angik den samlede opgave. De andre bydere afgav i øvrigt også kun bud på henholdsvis et og to distrikter.

Højesteret fandt endvidere, at konsortieaftalen efter sit indhold reelt angik afsætning af virksomhedernes individuelle tjenesteydelser gennem fælles bud og fælles prisfastsættelse på baggrund af en forhåndsfordeling af de tre distrikter, som udbuddet angik. Herved eliminerede virksomhederne konkurrencen mellem hinanden. Der var ikke oplyst karakteristika ved markedet for vejmarkering, som kunne begrunde, at konsortieaftalen, uanset den fælles prisfastsættelse og opgavefordelingen, ikke skulle anses for at have haft til formål at begrænse konkurrencen.

På denne baggrund fandt Højesteret – ligesom Konkurrenceankenævnet – det godtgjort, at konsortieaftalen måtte anses for i sig selv at have haft konkurrencebegrænsning til formål, idet aftalen efter sin karakter i den givne markedsmæssige sammenhæng objektivt bedømt rummede et sådant potentiale af konkurrenceskadelige virkninger, at det ikke var fornødent at påvise faktisk indtrådte skadevirkninger.

Konsortieaftalen var dermed omfattet af forbuddet mod konkurrencebegrænsende aftaler, og virksomhederne fandtes ikke at have godtgjort, at betingelserne for individuel fritagelse var opfyldt. Konkurrencerådet blev herefter frifundet.

Det hørte under Arbejdsrettens enekompetence at træffe afgørelse om, hvorvidt en overenskomst lever op til den direktivmæssige beskyttelse af vikarer.

Sag BS-13514/2019 Dom afsagt den 17. december 2019

Kæresagen angik, om landsretten med rette havde afvist den materielle tvist i sagen med henvisning til, at Arbejdsretten var enekompetent til at træffe afgørelse herom. Den materielle tvist angik, om A havde ret til løn under sygdom ved udsendelsen som vikar. Ansættelsesforholdet mellem A og vikarbureauet var bl.a. reguleret af funktionæroverenskomsten. Hovedspørgsmålet i den materielle tvist var, om betingelserne i vikarlovens § 3, stk. 5, for at fravige ligebehandlingsprincippet i § 3, stk. 1, var opfyldt.

Højesteret fandt, at vikarlovens § 3, stk. 5, ud over betingelserne om tiltrædelse af overenskomsten, om overenskomstparternes repræsentativitet og om overenskomstens geografiske udstrækning indeholder en betingelse om den generelle beskyttelse af vikarer. Parterne var ikke enige om denne sidste betingelse.

Højesteret anførte, at Arbejdsretten efter ordlyden af vikarlovens § 3, stk. 7, og arbejdsretslovens § 9, stk. 1, nr. 9, har kompetence til at træffe afgørelse om alle betingelser i vikarlovens § 3, stk. 5. Selv om det ikke udtrykkeligt fremgår af forarbejderne, at Arbejdsretten også er tillagt kompetence til at tage stilling til betingelsen om den generelle direktivmæssige beskyttelse af vikarer, fandt Højesteret, at kompetencen ved overførslen fra de almindelige domstole til Arbejdsretten ved en lovændring i 2014 ikke kunne anses for begrænset til kun at omfatte visse af de spørgsmål, der kan opstå tvist om i relation til vikarlovens § 3, stk. 5. Vikarlovens § 3, stk. 7, og den tilsvarende bestemmelse i arbejdsretslovens § 9, stk. 1, nr. 9, måtte ses som udtryk for en særlig kompetenceordning, der som anført i forarbejderne ændrer den kompetencefordeling mellem Arbejdsretten og de almindelige domstole, der i øvrigt gælder.

Højesteret fandt på denne baggrund, at vikarlovens § 3, stk. 7, og arbejdsretslovens § 9, stk. 1, nr. 9, jf. § 11, må forstås således, at det hører under Arbejdsrettens enekompetence at træffe afgørelse om, hvorvidt funktionæroverenskomsten lever op til den direktivmæssige beskyttelse af vikarer.

Familieretlige sager

Statsforvaltningens afgørelser om frigivelse af et barn til adoption og efterfølgende bevilling af adoption var gyldige

Sag 140/2018 og 144/2018 Dom afsagt den 4. februar 2019

Sagen angik, om Statsforvaltningens afgørelser om frigivelse af et barn til adoption og efterfølgende bevilling af adoption skulle ophæves. Hovedspørgsmålet i sagen var, om afgørelserne var i overensstemmelse med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8.

Barnet var blevet tvangsfjernet fra sine biologiske forældre umiddelbart efter fødslen og anbragt i pleje. Der blev etableret samvær mellem barnet og de biologiske forældre, da barnet var ca. et halvt år. Samværet ophørte ved Statsforvaltningens bevilling af adoption af barnet, da barnet var ca. et år og ni måneder. Statsforvaltningen havde på tidspunktet for sagens hovedforhandling i Højesteret endnu ikke taget stilling til, om der kunne fastsættes samvær mellem barnet og de biologiske forældre efter adoptionen.

Højesteret fandt, at der var en høj grad af sandsynlighed for, at de biologiske forældre uanset støtteforanstaltninger varigt var ude af stand til at varetage omsorgen for barnet, og at væsentlige hensyn til kontinuiteten og stabiliteten i barnets opvækst indebar, at adoption var det bedste for barnet. Betingelserne for adoption efter adoptionsloven var derfor opfyldt. Højesteret fandt endvidere, at der forelå sådanne helt særlige omstændigheder og tungtvejende hensyn til barnets bedste, at adoption uden samtykke var forenelig med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8.

Højesteret udtalte dog, at det næppe er foreneligt med Menneskerettighedskonventionen, hvis samvær eller anden kontakt efter adoptionen kun er en mulighed i helt særlige tilfælde, og at Statsforvaltningen så hurtigt, som det er muligt, bør træffe afgørelse, om det er bedst for barnet, at barnet fortsat skal have samvær eller anden kontakt med sine biologiske forældre.

Statsforvaltnings afgørelse om frigivelse af et barn til adoption og efterfølgende bevilling af adoption til en plejefamilie var gyldig

Sag 106/2018 Dom afsagt den 18. februar 2019

Sagen angik, om Statsforvaltningens afgørelser om frigivelse af et barn til adoption og efterfølgende bevilling af adoption skulle ophæves.

Barnet var blevet tvangsfjernet fra sine biologiske forældre umiddelbart efter fødslen i april 2012 og anbragt hos en plejefamilie. I forbindelse med tvangsanbringelsen indstillede kommunen, at barnet skulle bortadopteres, hvilket Ankestyrelsen i august 2012 nægtede at give samtykke til, da det ikke var godtgjort, at forældrene ikke ville være i stand til at spille en positiv rolle for barnet i forbindelse med samvær. Barnet forblev tvangsanbragt hos plejefamilien, og der blev fastsat samvær mellem barnet og de biologiske forældre på ca. en time om måneden. I november 2016 besluttede Ankestyrelsen på baggrund af en ny indstilling fra kommunen at give samtykke til, at barnet kunne bortadopteres til plejeforældrene uden de biologiske forældres samtykke. På denne baggrund besluttede Statsforvaltningen i marts 2017 at frigive barnet til adoption, og i januar 2018 blev der meddelt plejeforældrene bevilling til adoption af barnet. Herefter ophørte samværet mellem barnet og de biologiske forældre.

Højesteret fandt ikke grundlag for at tage en af forældrene nedlagt principal påstand om afvisning til følge som følge af, at Ankestyrelsen i 2012 havde nægtet at give samtykke til bortadoption.

Højesteret fandt, at barnets tilknytning til plejefamilien havde antaget en sådan karakter, at det ville være skadeligt for barnet at bryde denne tilknytning, navnlig under hensyn til kontinuiteten og stabiliteten i barnets opvækst. Betingelserne for adoption uden samtykke efter adoptionsloven var derfor opfyldt. Højesteret bemærkede i den forbindelse, at de biologiske forældre med støtte fra kommunen havde haft samvær med barnet indtil adoptionsbevillingen, og at de ikke havde søgt om samvær efter adoptionsbevillingen. Bortadoptionen var endvidere forenelig med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8, FN's børnekonvention og FN's handicapkonvention.

Ægtepagt, der blev tinglyst efter indgivelse af anmodning om separation, var uden gyldighed

Sag 44/2019 Kendelse afsagt den 4. september 2019

Ægtefællerne A og B underskrev i september 2015 i anledning af deres forestående ægteskab ægtepagt om fuldstændigt særeje. Ægtepagten blev ikke tinglyst på daværende tidspunkt.

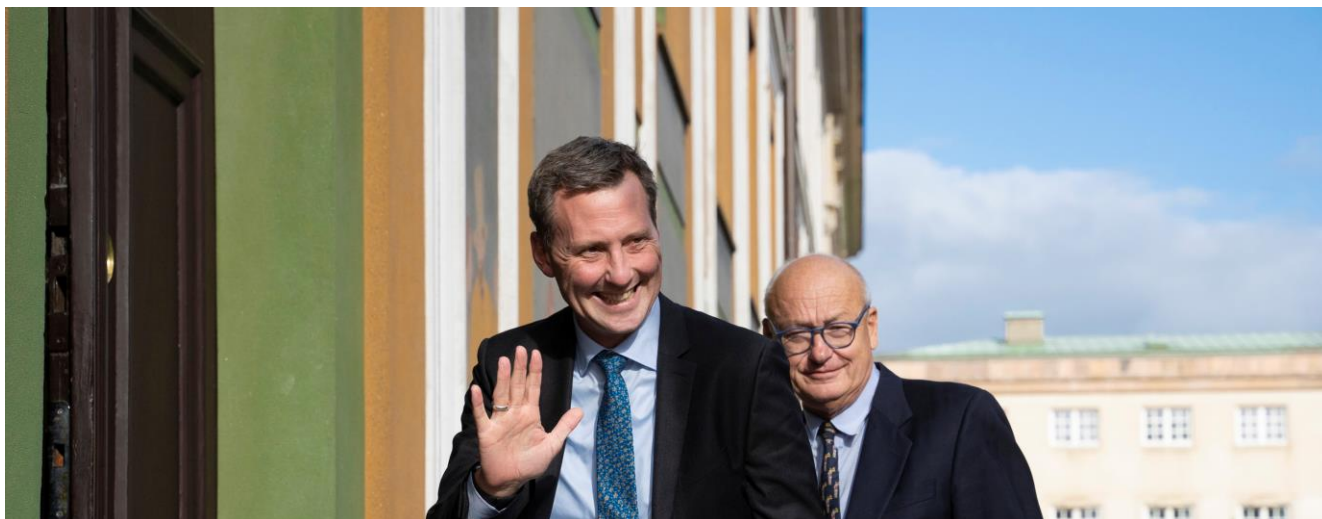
Sagen angik, om Bs anmodning om separation i marts 2018 medførte, at ægtepagten, der først blev anmeldt til tinglysning i maj 2018, var uden gyldighed.

Højesteret udtalte, at ordningen i lov om ægtefællers økonomiske forhold må forstås på den måde, at der efter det tidspunkt, hvor formuefællesskabet er ophørt f.eks. som følge af en anmodning om separation, ikke længere er mulighed for at ændre formueordningen mellem ægtefællerne – heller ikke ved en efterfølgende tinglysning af en ægtepagt, der er indgået forud for ophørsdagen. Da parternes ægtepagt ikke var anmeldt til tinglysning ved formuefællesskabets ophør i marts 2018, var den uanset tinglysningen i maj 2018 herefter uden gyldighed.

Betingelserne i børneloven for at anse B som medmor til C var opfyldt. Sag BS-48699/2018

Dom afsagt den 12. november 2019

Sagen angik, om B efter børneloven skulle anses som medmor til det barn, som A, der var blevet behandlet med assisteret reproduktion, havde født. Højesteret tiltrådte, at B skulle anses som medmor til barnet, og stadfæstede landsrettens dom

Straffesager

Udbredelse af pornografisk videomateriale af personer under 18 år blev straffet med fængsel i 40 dage, som blev gjort betinget. De to forurettede blev tilkendt tortgodtgørelse

Sag 159/2018 Dom afsagt den 11. januar 2019

T, der på gerningstidspunktet var under 18 år, var ved landsrettens dom fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 235, stk. 1, ved over en periode på en måned i fem tilfælde at videresende pornografisk videomateriale i lukkede chatgrupper til i hvert fald 35 personer, der for hovedpartens vedkommende måtte antages at være unge mennesker, der var jævnaldrende med T selv, ligesom videomaterialet viste seksuel aktivitet mellem andre jævnaldrende unge mennesker under 18 år.

Hovedspørgsmålene for Højesteret var, om der forelå materiel atypicitet, således at de forhold, T var fundet skyldig i, ikke var omfattet af straffelovens § 235, stk. 1, om T havde haft det fornødne forsæt til at kunne dømmes efter den nævnte bestemmelse, om straffen på fængsel i 40 dage – i givet fald – var passende, og om straffen burde gøres betinget, eventuelt med krav om samfundstjeneste. Hertil kom et spørgsmål om tortgodtgørelse til de to forurettede.

Højesteret fandt, at der ikke forelå materiel atypicitet, og at der ikke var grundlag for at anfægte landsrettens forsætsvurdering. Der var derfor med rette dømt for overtrædelse af straffelovens § 235, stk. 1.

Det udbredte videomateriale (kategori 2-materiale) var særdeles krænkende for især den ene forurettede, og T havde bidraget i ikke uvæsentlig grad til materialets videreudbredelse. Udgangspunktet var derfor, at T skulle idømmes en ikke-ubetydelig fængselsstraf. Det var dog ikke T, der som den første gjorde videoerne tilgængelig for andre på internettet, og han var på gerningstidspunktet under 18 år. Højesteret tiltrådte under disse omstændigheder, at straffen var udmålt til fængsel i 40 dage. Under hensyn til T's særdeles gode personlige forhold, herunder at han ikke tidligere var straffet, hans unge alder på gerningstidspunktet og den tid, der var gået siden da, tiltrådte Højesteret endvidere, at straffen var gjort betinget.

Henset til den foreliggende sags omstændigheder, herunder omfanget af de videreudbredelser, som T havde stået for, fandt Højesteret endvidere, at han havde bidraget i et sådant omfang til videreudbredelsen, at han skulle betale tortgodtgørelse til de forurettede. Godtgørelsen til den ene forurettede blev fastsat til 10.000 kr., mens godtgørelsen til den anden forurettede blev fastsat til 2.000 kr.

Retsforfølgning for et forhold, for hvilket der tidligere var sket frifindelse ved en endelig dom, var i strid med forbuddet mod dobbelt strafforfølgning

Sag 127/2018 Dom afsagt den 21. januar 2019

T offentliggjorde den 5. august 2016 på Facebook overvågningsbilleder fra en dagligvarebutik med henblik på at sikre pågribelsen af den mand, som dagen forinden havde blottet sig for hendes datter og dennes veninde.

Anklagemyndigheden rejste tiltale mod T for overtrædelse af persondatalovens § 26 a ved at have videregivet billeder af en identificerbar person optaget med overvågningsudstyr uden dennes samtykke. Ved dom af 10. marts 2017 blev T frifundet med den begrundelse, at bestemmelsen kun omfattede den, som var ansvarlig for optagelsen med overvågningsudstyret.

Ved et nyt anklageskrift af 26. maj 2017 blev T tiltalt for overtrædelse af persondatalovens § 8 ved den 5. august 2016 uberettiget at have videregivet oplysninger om et strafbart forhold uden den registreredes samtykke.

Højesteret fandt, at den nye tiltale i det væsentlige angik de samme faktiske omstændigheder, som T var tiltalt for i den tidligere sag, samt at frifindelsen var sket efter en realitetsprøvelse af betingelserne for at pålægge strafansvar. Dommen var endelig, da den nye tiltale blev rejst. Den fornyede retsforfølgning var derfor i strid med forbuddet mod dobbelt strafforfølgning i artikel 50 i Den Europæiske Unions Charter om Grundlæggende Rettigheder og artikel 4 i 7. tillægsprotokol til Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Højesteret afviste derfor sagen.

Straf for bl.a. overfald på fængselsbetjent, narkotikakriminalitet samt forsøg på hæleri blev fastsat som en tillægsstraf af fængsel i 3 år og 6 måneder. T blev udvist med indrejseforbud for bestandigt

Sag 121/2018 Dom afsagt den 6. februar 2019

T, en nu 26-årig pakistansk statsborger, der havde opholdt sig lovligt i Danmark i ca. 23 år, var fundet skyldig i bl.a. vold af særlig rå, brutal eller farlig karakter ved et overfald på en fængselsbetjent, som var på vej hjem fra arbejde. T var tidligere straffet og betinget udvist.

Højesteret udtalte bl.a., at straffen henset til det meget alvorlige overfald på en fængselsbetjent i dennes fritid, der efter forudgående aftale blev begået af T sammen med flere medgerningsmænd, samt at T også var fundet skyldig i alvorlig narkotikakriminalitet og forsøg på hæleri med hensyn til et stort pengebeløb, burde fastsættes til 3 år og 6 måneder.

For så vidt angik udvisningen, udtalte Højesteret, at det efter Den Europæiske Menneskerettighedskonvention er afgørende, om udvisning må anses for nødvendig i et demokratisk samfund af hensyn til bl.a. den offentlige tryghed, for at forebygge uro eller forbrydelse eller for at beskytte andres rettigheder eller friheder. Herefter udtalte Højesteret, at volden over for fængselsbetjenten alene blev begået på grund af forurettedes funktion som fængselsbetjent, og at der er betydelig risiko for, at T også fremover vil begå samfundsskadelig kriminalitet i Danmark. Højesteret fandt, at ubetinget udvisning med indrejseforbud for bestandigt ikke var i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Rigsadvokatens afgørelse om udlevering til strafforfølgning i Letland opretholdt

Sag 97/2018 Kendelse afsagt den 6. februar 2019

T var af myndighederne i Letland begæret udleveret til strafforfølgning for en række tilfælde af bedrageri. T protesterede mod udlevering med henvisning navnlig til forholdene i fængslerne og omstændighederne under en tidligere varetægtsfængsling i landet.

Højesteret udtalte, at udleveringslovens § 10 h skal fortolkes i overensstemmelse med artikel 3 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention og artikel 4 i Den Europæiske Unions Charter om grundlæggende rettigheder. Såfremt myndighederne i udleveringslandet råder over oplysninger, der dokumenterer en reel risiko for umenneskelig eller nedværdigende behandling af frihedsberøvede personer i modtagerlandet, skal myndighederne i udleveringslandet derfor foretage en vurdering af, om denne risiko foreligger for den pågældende person, idet fuldbyrdelsen af en arrestordre ikke må føre til, at personen udsættes for en sådan behandling.

Højesteret fandt, at oplysningerne om forholdene i Letland ikke gav grundlag for at fastslå, at der var reel risiko for, at T ved udlevering ville blive udsat for forfølgelse på grund af sit tilhørsforhold til en bestemt befolkningsgruppe eller blive udsat for umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf. Rigsadvokatens afgørelse om udlevering blev derfor opretholdt.

Beslaglæggelse af skudsikker vest med henblik på konfiskation godkendt og opretholdt

Sag 111/2018 Kendelse afsagt den 14. februar 2019

Sagen angik, om politiets beslaglæggelse af T's skudsikre vest skulle godkendes og opretholdes.

Den skudsikre vest blev beslaglagt, efter at politiet i en visitationszone havde standset en bil, som T var fører af. T og tre passagerer i bilen var alle tilknyttet rockergruppen Bandidos MC, og de var alle iført skudsikre veste. T var endvidere i besiddelse af en kniv.

Højesteret lagde efter sagens oplysninger til grund, at der i efteråret 2017 verserede en voldelig konflikt mellem de to rockergrupperinger Satudarah MC og Bandidos MC, hvor der ved flere personangreb var anvendt skyde-, stik- og slagvåben, og hvor angreb fra den ene part måtte forventes at blive gengældt af modparten.

Højesteret udtalte, at beslaglæggelsen af den skudsikre vest havde efterforskningsmæssig betydning og et politimæssigt formål. Højesteret udtalte endvidere, at betingelserne i straffelovens § 77 a for konfiskation af vesten var opfyldt og lagde herved vægt på T's tilknytning til den ene af de to grupperinger, der var involveret i en voldelig konflikt med brug af skyde-, stik- og slagvåben med risiko for gengældelsesaktioner, samt at det forhold, at T og de øvrige passagerer i bilen var iført skudsikre veste og T var i besiddelse af en kniv, var egnet til at medvirke til optrapning af konflikten og dermed til at øge faren for alvorlige strafbare handlinger.

Højesteret bemærkede endelig, at formålet med beslaglæggelsen ville være forspildt, hvis beslaglæggelsen skulle have afventet en retskendelse, jf. retsplejelovens § 806, stk. 4.

Højesteret fandt herefter, at beslaglæggelsen med henblik på konfiskation skulle godkendes og opretholdes.

Politiets ransagninger af mistænkes mobiltelefoner, der var gennemført ved at tvinge de mistænkte til at åbne telefonerne ved brug af deres fingeraftryk, blev godkendt

Sag 92/2018 og 123/2018 Kendelser afsagt den 14. februar 2019

Sagerne angik begge, om politiets ransagning af en mistænks mobiltelefon kunne godkendes. Ransagningerne var foretaget i forbindelse med anholdelsen af de mistænkte og uden forudgående retskendelse. Ransagningerne blev gennemført ved, at de mistænkes tommelfingre ved brug af magt blev presset ned på mobiltelefonernes fingeraftrykslæsere.

Spørgsmålene i sagerne var bl.a., om der var hjemmel til et sådant indgreb, og om indgrebet kunne foretages uden forudgående retskendelse.

Højesteret fandt bl.a., at den magt, der kortvarigt havde været anvendt ved at anbringe tommelfingeren på mobiltelefonen, så indholdet på telefonen kunne udlæses eller i øvrigt dokumenteres, var nødvendig for at gennemføre ransagningen, og at den derfor som et accessorium var omfattet af det straffeprocessuelle tvangsindgreb, der var hjemlet i retsplejelovens bestemmelser om ransagning af bl.a. aflåste genstande. Indgrebet skulle derfor ikke også bedømmes efter retsplejelovens regler om legemsbesigtigelse. Højesteret fandt desuden, at indgrebene ikke var uforholdsmæssige.

Højesteret lagde til grund, at der var risiko for, at politiets mulighed for at skaffe sig oplysninger fra de mistænkes mobiltelefoner ville gå tabt, hvis ransagningerne af telefonerne skulle afvente indhentelse af retskendelse, og tiltrådte derfor, at indgrebene kunne foretages uden forudgående retskendelse.

T, der i strid med et navneforbud i 10 opslag på Facebook havde gengivet navnet på den sigtede, som var omfattet af navneforbuddet, blev idømt en bøde på 25.000 kr.

Sag 137/2018 Dom afsagt den 4. marts 2019

T havde fra januar til maj 2016 i 10 opslag på Facebook i strid med et navneforbud gengivet navnet på en person, der var sigtet for forsøg på manddrab begået mod en offentligt kendt debattør.

Sagen angik i første række, om håndhævelsen af navneforbuddet var i strid med T's ret til ytringsfrihed efter Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 10.

Højesteret udtalte, at navneforbuddet angik en person, der var sigtet for forsøg på manddrab under omstændigheder, der gjorde, at sagen havde betydelig offentlig interesse, hvilket talte imod et navneforbud. Højesteret udtalte endvidere, at hensynet til sigtede, som ikke i forvejen var kendt i offentligheden, og som var varetægtsfængslet in absentia, idet han opholdt sig i udlandet og endnu ikke var afhørt af dansk politi, på dette tidlige stadium af efterforskningen talte for et navneforbud. Det skulle ved afvejningen af hensynet til sigtede over for hensynet til ytringsfriheden endvidere tillægges betydelig vægt, at omtale af såvel sagen om drabsforsøget som den debat om berettigelsen af navneforbuddet, som T's opslag var en del af, kunne ske på fyldestgørende vis uden at nævne navnet på sigtede.

Højesteret fandt på den anførte baggrund, at det indgreb, som navneforbuddet gjorde i T's ytringsfrihed, var foreneligt med Menneskerettighedskonventionens artikel 10. Det forhold, at navnet på den sigtede, da T overtrådte navneforbuddet, i et vist omfang var offentliggjort, kunne ikke føre til et andet resultat. Højesteret lagde herved navnlig vægt på, at overtrædelser af navneforbuddet også var blevet håndhævet over for andre end T, og at den sigtede, som var omfattet af navneforbuddet, ikke selv havde udtalt sig til medierne.

Højesteret fastsatte herefter straffen for T's overtrædelse af navneforbuddet til en bøde på 25.000 kr.

Polititjenestemænds modtagelse af gaver blev straffet med 40 dages betinget fængsel.
Sag 112/2018 Dom afsagt den 20. marts 2019

T1 og T2 blev i landsretten dømt for i deres egenskab af polititjenestemænd uberettiget at have modtaget gaver i form af gratis ophold i en camp i Kenya og på et hotel på Zanzibar fra A, som de forud herfor havde foretaget en strafferetlig efterforskning imod og havde foretaget en politimæssig sikkerhedsrådgivning af.

Sagen angik for Højesteret, om landsretten havde anvendt straffelovens bestemmelse om modtagelse af bestikkelse urigtigt, om landsretten ved forsætsvurderingen havde foretaget en urigtig retsanvendelse, og spørgsmålet om strafudmåling.

Højesteret fastslog, at der ikke var grundlag for at tilsidesætte landsrettens vurdering af, at gaverne blev modtaget i udøvelse af offentlig tjeneste. Højesteret fastslog endvidere, at landsretten ikke ved forsætsvurderingen vedrørende modtagelsen af gaverne havde foretaget en urigtig retsanvendelse.

Højesteret fandt, at T1 og T2 skulle straffes med 40 dages betinget fængsel.

Tidspunktet for køb af parkeringstid via en parkeringsapp opfyldte ikke færdselslovens krav til angivelse af parkeringstidspunkt i et område med tidsbegrænset parkering

Sag 181/2018 Kendelse afsagt 20. marts 2019

A havde parkeret i et område med tidsbegrænset parkering. A indstillede ikke bilens parkeringsskive, men købte parkeringstid via en parkeringsapp. A blev pålagt en afgift for parkering ud over den tilladte periode eller manglende eller urigtig brug af parkeringsskiven.

Efter færdselslovens § 93 har en parkant i et område med tidsbegrænset parkering pligt til at angive, hvornår parkeringen er begyndt. Sagen angik for Højesteret, om A ved købet af parkeringstid havde angivet tidspunktet for parkeringens begyndelse.

Højesteret fastslog, at parkeringstidspunktet i henhold til parkeringsskivebekendtgørelsen skulle have været angivet ved anvendelse af en parkeringsskive. Køb af parkeringstid opfyldte derfor ikke færdselslovens krav om angivelse af parkeringstidspunkt. Afgiften var derfor pålagt med rette.

T, der som led i en systematisk og vedvarende forfølgelse eller chikane (stalking) havde overtrådt et tilhold, blev straffet med betinget fængsel i 3 måneder.

Sag 192/2018 Dom afsagt den 3. april 2019

T havde som led i en systematisk og vedvarende forfølgelse eller chikane (stalking) i ca. 500 tilfælde overtrådt et tilhold mod direkte eller indirekte at kontakte forurettede eller medlemmer af hans familie. Overtrædelserne af tilholdet blev begået over en periode på ca. ni måneder, efter at forurettede afbrød et længerevarende forhold til T, og blev begået ved opslag på sociale medier, telefonopkald, sms og mail til navnlig forurettede og hans ægtefælle og børn.

Højesteret tiltrådte, at straffen var udmålt til fængsel i 3 måneder. Højesteret lagde herved navnlig vægt på overtrædelsernes omfang og karakter, at de havde fundet sted over en længere periode og fortsatte efter de første sigtelser, og at T rettede henvendelse til forurettedes ægtefælle og børn, herunder hans datter, som T vidste var psykisk syg.

Da T navnlig på grund af sine psykiske lidelser ikke var egnet til samfundstjeneste, tiltrådte Højesteret, at straffen undtagelsesvis var gjort betinget uden vilkår om samfundstjeneste.

T, der som led i en systematisk og vedvarende forfølgelse eller chikane (stalking) havde overtrådt et tilhold og et opholdsforbud, blev straffet med fængsel i 1 år og 3 måneder

Sag 193/2018 Dom afsagt den 3. april 2019

T havde som led i en systematisk og vedvarende forfølgelse eller chikane (stalking) i 16 tilfælde overtrådt et tilhold mod at kontakte forurettede, som T tidligere havde været kæreste med, og dennes nærmeste, og i 27 tilfælde at have overtrådt et forbud mod at opholde sig i området omkring hendes bopæl. Overtrædelserne blev begået i en periode på ca. 1 år og fortsatte bl.a. efter at T i en periode var varetægtsfængslet under sagen.

T havde endvidere kort tid før, han blev meddelt tilhold, brudt ind i den ejendom, hvor forurettede og hendes mor boede, hvor T stjal bl.a. smykker og fjernede forurettedes hunde, som T senere aflivede under omstændigheder, der havde karakter af mishandling. T havde endvidere fremsat trusler over for forurettede og havde ved sin kørsel i tre tilfælde forvoldt nærliggende fare for hendes og hendes mors liv eller førlighed.

Højesteret fastsatte under hensyn til forholdenes karakter, omfang og grovhed, udstrækningen af den periode, hvori de blev begået, og at T fortsatte sin stalking efter at have været varetægtsfængslet, straffen til fængsel i 1 år og 3 måneder.

Ikke grundlag for fortsat frihedsberøvelse af afvist asylansøger

Sag 155/2018 Kendelse afsagt den 16. april 2019

A var i perioden den 25. oktober 2017 – 17. juli 2018 frihedsberøvet med henblik på udsendelse til Irak. Baggrunden for frihedsberøvelsen var, at han ikke havde lovligt ophold i Danmark, og at han nægtede at medvirke til udsendelsen til Irak, som er hans hjemland. Sagen angik, om landsretten ved kendelse af 30. maj 2018 med rette havde fundet, at frihedsberøvelsen på dette tidspunkt fortsat skulle opretholdes.

Højesteret udtalte, at der i en situation som den foreliggende må foretages en samlet vurdering af, om der er udsigt til, at det ved fortsat frihedsberøvelse vil være muligt at få den pågældende til at samtykke til udsendelse, eller om der som følge af en ændring af modtagerlandets myndigheders holdning er udsigt til, at en udsendelse vil kunne gennemføres uden den pågældendes samtykke.

Højesteret bemærkede, at der på tidspunktet for landsrettens kendelse, hvor A havde været frihedsberøvet i godt 7 måneder, ikke var oplysninger om effektive udsendelsesforanstaltninger, der gav grundlag for en formodning om ændring af den fastlåste situation og fremskridt i processen inden udløbet af udlændingelovens absolutte frist for frihedsberøvelse på i alt 18 måneder. På den baggrund fandt Højesteret, at betingelserne for fortsat frihedsberøvelse af A ikke var til stede på tidspunktet for landsrettens kendelse.

Byretten burde have forbudt, at journalister livebloggede de tiltaltes og vidners forklaringer fra hovedforhandlingen i en straffesag

Sag 1/2019 Kendelse afsagt den 8. maj 2019

På hovedforhandlingens første dag i en nævningesag, hvor seks personer var tiltalt i 45 forhold, heraf 26 hjemmehæverier, nedlagde T påstand om, at byretten i medfør af retsplejelovens § 32, stk. 3, skulle forbyde journalister at liveblogge fra retsmødet. Byretten imødekom ikke denne anmodning. Sagen angik, om byretten burde have forbudt journalisterne at liveblogge fra hovedforhandlingen.

Højesteret fandt, at retsplejelovens § 32, stk. 3, skal læses i sammenhæng med den grundlæggende retsregel i lovens § 182, hvorefter hvert vidne afhøres for sig, ligesom et vidne ikke må påhøre forklaringer af bl.a. sagens parter eller andre vidner, medmindre andet bestemmes af retten.

Højesteret fandt på den baggrund, at en detaljeret og samtidig offentlig gengivelse af tiltaltes og vidners forklaringer under retsmøder (liveblogging) som udgangspunkt er i strid med retsplejelovens § 182 og derfor skal forbydes efter lovens § 32, stk. 3. Derimod er der ikke grundlag for at forbyde en tilstedeværende journalist som almindelig reportage – også under retsmødet – at skrive om sagen og formidle indtryk af de afgivne forklaringer, uden direkte at gengive, alt hvad der er forklaret.

I den foreliggende sag, hvor adskillige vidner skulle afgive forklaringer om bl.a. gerningsmændenes signalement, de anvendte fremgangsmåder mv., fandt Højesteret, at byretten burde have forbudt, at journalister livebloggede de tiltaltes og vidnernes forklaringer.

T blev straffet med bøde for overtrædelse af gødningsanvendelsesloven.

Sag 103/2018 Dom afsagt den 4. juni 2019

T var fundet skyldig i overtrædelse af gødningsanvendelsesloven ved i sin landbrugsvirksomhed at have gennemført gødkning med tilførsel af mere kvælstof end virksomhedens tilladte årlige kvote for planperioden 2008/2009.

Højesteret fastslog, at det var uden betydning for T's strafansvar, at reglerne for fastsættelse af de årlige kvoter blev ændret i 2016, idet den nugældende straffelovgivning ikke var forskellig fra den, som var gældende, da T begik det strafbare forhold. Lovovertrædelsen skulle derfor bedømmes efter den lovgivning, som var gældende, da T begik handlingen, og som stadig var gældende for den planperiode, som sagen angik. Den Europæiske

Menneskerettighedskonvention og Den Europæiske Unions Charter om grundlæggende rettigheder var heller ikke til hinder for, at T kunne straffes.

Højesteret fastslog endvidere, at en eventuel tilsidesættelse af procedurereglerne i habitatdirektivet og SMV-direktivet ikke kunne føre til, at T ikke kunne straffes.

Højesteret fastslog endvidere, at forældelsesfristen blev afbrudt, da T modtog et administrativt bødeforelæg, og at det ikke med sikkerhed kunne udledes af landsrettens bevisresultat, at sidste udbringning af gødning var sket mindre end 4 år før det tidspunkt, hvor T havde modtaget bødeforelægget. Højesteret tiltrådte derfor, at et yderligere forhold begået i planperioden 2006/2007 var forældet.

Der var ved bødefastsættelsen taget hensyn til den lange sagsbehandlingstid, og Højesteret fandt ikke grundlag for yderligere nedsættelse.

Den færøske færdselslovs bestemmelser om spirituskørsel og anmeldelse af færdselsuheld var ikke i strid med selvinkrimineringsforbuddet.

Sag 33/2019 Dom afsagt den 6. juni 2019

T var blevet idømt en bøde på 8.500 kr. og frakendt førerretten i 3 år for om natten den 5. april 2015 at have påkørt en fodgænger og forladt uheldsstedet uden straks at standse og yde hjælp til tilskadekomne og uden at anmelde uheldet til politiet og for efterfølgende inden for et tidsrum på 6 timer efter uheldet at have indtaget spiritus i et sådant omfang, at hans alkoholpromillen næste morgen var 1,39.

Sagen angik for Højesteret i første række, om der var fejl ved landsrettens anvendelse af bestemmelserne i den færøske færdselslov om hjælpe- og anmeldelsespligt og om indtagelse af spiritus i et tidsrum på 6 timer efter afslutningen af en kørsel, hvor der er sket et færdselsuheld (6 timers-reglen). I anden række angik sagen, om bestemmelserne og den idømte straf var forenelig med forbuddet mod selvinkriminering i Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 6. Sagen angik endvidere strafudmålingen, herunder om bøden og frakendelsestiden skulle nedsættes eller bortfalde som følge af lang sagsbehandlingstid.

Højesteret fandt ikke grundlag for at tilsidesætte landsrettens vurdering af, at T havde overtrådt bestemmelserne i den færøske færdselslov. Det forhold, at T var blevet straffet for ikke at have anmeldt færdselsuheldet, kunne endvidere ikke anses for at være i strid med forbuddet mod selvinkriminering. Højesteret bemærkede i den forbindelse, at anmeldelsespligten er begrundet i det ansvar, det indebærer at være fører af et motorkøretøj, der kan forvolde betydelig skade. Bestemmelsen indebærer kun en pligt til at anmelde færdselsuheldet til politiet, men ikke en pligt til at give nærmere oplysninger om uheldet og om førerens egen rolle heri. Politiet skal således fortsat foretage en efterforskning af, om der er grundlag for strafferetlig forfølgning af føreren, ligesom føreren ved en sådan eventuel strafferetlig forfølgning har mulighed for at nægte sig skyldig i at have begået et strafbart forhold med den følge, at det påhviler anklagemyndigheden i retten at føre bevis for et eventuelt strafansvar. Den særlige færøske regel om spirituskørsel (6 timers-reglen) kunne heller ikke anses for at være i strid med selvinkrimineringsforbuddet hverken isoleret eller set i sammenhæng med anmeldelsespligten.

Højesteret fandt imidlertid, at sagsbehandlingstiden i så væsentligt omfang havde oversteget det rimelige, at T burde kompenseres herfor. Højesteret nedsatte herefter bøden til 1.750 kr. og pålagde statskassen at betale sagens omkostninger for alle tre instanser. Højesteret fandt ikke grundlag for at ændre afgørelsen om ubetinget frakendelse af førerretten i 3 år.

T fundet skyldig i to forhold af overtrædelse af straffelovens § 240 om medvirken til selvmord og et forhold af forsøg herpå. Straffen fastsat til 60 dages betinget fængsel.

Sag 42/2019 Dom afsagt den 23. september 2019

T var ved landsrettens dom fundet skyldig i to forhold af overtrædelse af straffelovens § 240 om medvirken til selvmord og et forhold af forsøg herpå. Sagen angik i første række, om de handlinger, som T efter landsrettens bevisresultat havde foretaget i de tre forhold, var strafbare som medvirken efter § 240, og om betingelserne for at straffe for forsøg var opfyldt.

I forhold 2 var T i landsretten fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 240 ved forud for Bs død via en kontakt at have skaffet medicin til B med viden om, at medicinen skulle bruges til Bs selvmord. I forhold 1 var T fundet skyldig i forsøg på overtrædelse af § 240 ved via en medtalt at have skaffet receptpligtig medicin til A med viden om, at medicinen skulle bruges til As selvmord, som imidlertid mislykkedes. Højesteret tiltrådte, at Ts handlinger i disse forhold var strafbare som medvirken til selvmord efter § 240 henholdsvis som forsøg herpå.

I forhold 3 var T i landsretten fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 240 ved i mailkorrespondance med C at have vejledt om metoder til at begå selvmord, hvorved T medvirkede til Cs selvmord ved indtagelse af medicin og placering af en plastikpose lukket sammen med et gummibånd over hovedet. Højesterets flertal tiltrådte, at T ved sin rådgivning havde foretaget en konkretiseret og væsentlig medvirken til Cs selvmord, og at rådgivningen efter sin karakter ikke var straffri som følge af, at rådgivningen tog udgangspunkt i en generel vejledning, som lovligt var offentliggjort på en hjemmeside. Højesterets flertal tiltrådte endvidere, at straffen var fastsat til 60 dages betinget fængsel.

Andet seksuelt forhold end samleje og blufærdighedskrænkelse begået over for en køreskoleelev blev straffet med 6 måneders fængsel. Der skete ikke frakendelse af retten til at udøve virksomhed som kørelærer.

Sag 45/2019 Dom afsagt den 26. september 2019

T, der var kørelærer, var fundet skyldig i at have tiltunget sig andet seksuelt forhold end samleje og i blufærdighedskrænkelse ved efter en køretime at have kysset en køreskoleelev på halsen og presset sin tunge ind i munden på hende, befølt hende på det ene bryst og på balderne, herunder inden for tøjet, samt stukket en finger op i hendes skede.

Højesteret udtalte, at straffen for andet seksuelt forhold end samleje skal fastsættes på baggrund af en konkret vurdering af samtlige omstændigheder i den enkelte sag. Andet seksuelt forhold end samleje kan, som anført i lovforarbejderne, have en meget forskellig grovhed, og straffen vil afhængig af sagens konkrete omstændigheder kunne udmåles betydeligt under udgangspunktet for straffen for voldtægt. Højesteret fastslog, at der ved vurderingen af forholdets grovhed bl.a. kan lægges vægt på det seksuelle forholds nærmere karakter, overgrebets tidsmæssige varighed, graden af forurettedes hjælpeløshed, forurettedes alder, stedet for overgrebet, herunder om gerningsmanden er trængt ind hos forurettede, og de omstændigheder, under hvilke gerningsmanden har mødt den forurettede.

Efter karakteren af det begåede forhold samt under hensyntagen til den generelle forhøjelse af straffen for voldtægt, som tilsigtedes ved en ændringslov fra 2016, tiltrådte Højesteret, at straffen var fastsat til 6 måneders fængsel.

Højesteret fandt under hensyn til karakteren af det begåede, enkeltstående forhold og til T's personlige forhold, at der ikke forelå en så nærliggende fare for misbrug, at der var tilstrækkeligt grundlag for at frakende T retten til at udøve virksomhed som kørelærer.

Byretsdom i Pusherstreet-sag blev ikke ophævet og sagen blev ikke hjemvist til fornyet behandling i byretten. Sag 93/2019

Kendelse afsagt den 7. oktober 2019

T1-T10 blev i byretten dømt for omfattende handel med hash. Under sagens behandling i byretten var der kontakt mellem den mødende anklager, A, og de politiagenter, som afgav forklaring i byretten. Kontakten blev ikke oplyst over for forsvarerne og byretten.

Under ankesagens behandling i landsretten, hvor B var anklager, var der kontakt mellem B og politiagenterne. B gav over for landsretten forkerte oplysninger om denne kontakt og forsøgte at påvirke politiagenterne til at afgive falsk forklaring om deres kontakt med B.

Sagen for Højesteret angik, om byrettens dom skulle ophæves og sagen hjemvises til fornyet behandling i byretten som følge af kontakten mellem anklageren og politiagenterne i byretten. Endvidere angik sagen, om anklagemyndigheden skulle afskæres fra at føre politiagenterne som vidner under den videre behandling af sagen.

Højesteret fandt ikke grundlag for at antage, at kontakten mellem anklager og politiagenter i byretten kunne have påvirket politiagenternes forklaringer til skade for de tiltalte, eller at der under sagens behandling for byretten var begået fejl, der kunne have haft betydning for sagens udfald. Det forhold, at kontakten mellem anklageren og politiagenterne ikke var blevet oplyst over for forsvarerne og retten, kunne ikke føre til en anden vurdering. Højesteret tiltrådte derfor, at byrettens dom ikke skulle ophæves. Højesteret fandt endvidere, at anklagemyndigheden kunne føre politiagenterne som vidner i landsretten.